

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮMONIŲ KONSOLIDUOTOS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS
ĮSTATYMAS

2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-576
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas reglamentuoja konsoliduotos finansinės atskaitomybės sudarymą, tvirtinimą, skelbimą, audito atlikimą, nustato reikalavimus įmonėms, kurios privalo rengti konsoliduotą finansinę atskaitomybę.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Šis Įstatymas taikomas akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms (toliau – įmonės).
2. Bankams ir kitoms kredito įstaigoms šis Įstatymas taikomas tiek, kiek neprieštarauja jų veiklą reglamentuojantiems įstatymams.

3 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Asocijuota įmonė** – įmonė, kuriai kita įmonė (investuotojas) daro reikšmingą įtaką ir kuri nėra nei tos įmonės dukterinė įmonė, nei pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį veikianti įmonė.
2. **Įmonių grupė** – patronuojanti įmonė ir jos dukterinės įmonės.
3. **Konsolidavimas** – įmonių grupės finansinių atskaitomybių sujungimas į vieną finansinę atskaitomybę taikant Verslo apskaitos standartuose nustatytus metodus.
4. **Konsoliduota finansinė atskaitomybė** – įmonių grupės finansinė atskaitomybė, sudaryta kaip vienos įmonės finansinė atskaitomybė.
5. **Kontrolė** – įmonės teisė daryti lemiamą įtaką kitai įmonei, valdyti ir veikti kitos įmonės finansinę ir ūkinę veiklą siekiant iš to gauti naudos. Kontrolė gali būti tiesioginė ir netiesioginė.
6. **Mažumos dalis** – dukterinės įmonės akcininkams, kurie nėra nei patronuojančios įmonės, nei kitos tai įmonių grupei priklausančios dukterinės įmonės akcininkai, priklausanti dukterinės įmonės nuosavo kapitalo dalis.
7. **Netiesioginė kontrolė** – kontrolė, atsirandanti per kitas kontroliuojamas įmones arba kontroliuojamų įmonių kontroliuojamas įmones.
8. **Nuosavybės metodas** – apskaitos metodas, kai investicija į akcijas jų įsigijimo metu užregistruojama nurodant akcijų įsigijimo vertę, o sudarant finansinę atskaitomybę, jos vertė padidinama arba sumažinama pripažįstant ir konsoliduotoje finansinėje atskaitomybėje nurodant po akcijų įsigijimo datos susidariusią ir tai įmonei tenkančią pelno arba nuostolių dalį.
9. **Reikšminga įtaka** – galimybė nekontroliuojant įmonės dalyvauti priimančios finansinės ir ekonominės veiklos sprendimus. Bet koku atveju reikšminga įtaka yra tada, kai įmonė turi kitos įmonės akcijų, suteikiančių ne mažiau kaip 20 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime.
10. **Tiesioginė kontrolė** yra tada, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:
 - 1) įmonė turi kitos įmonės akcijų, suteikiančių daugiau kaip pusę balsų;
 - 2) įmonė, turėdama kitos įmonės akcijų, suteikiančių mažiau kaip pusę balsų, turi teisę rinkti arba atšaukti tos kitos įmonės administracijos vadovą, daugumą valdybos ar stebėtojų tarybos narių;

3) įmonė, turėdama kitos įmonės akcijų, suteikiančių mažiau kaip pusę balsų, pagal susitarimus su kitais tos kitos įmonės akcininkais gali spręsti, kaip panaudoti daugiau kaip pusę pastarosios įmonės akcijų teikiamų balsų.

4 straipsnis. Konsoliduotos finansinės atskaitomybės sudarymo sąlygos

1. Įmonė, turinti vieną arba kelias dukterines įmones, privalo sudaryti konsoliduotą finansinę atskaitomybę.

2. Patronuojančios įmonės ir visų jos dukterinių įmonių finansinės atskaitomybės turi būti konsoliduojamos nepaisant to, kur yra įregistruotos dukterinių įmonių buveinės.

3. Įmonė, kuri yra įmonių grupės dukterinės įmonės dukterinė įmonė, laikoma tos įmonių grupės patronuojančios įmonės dukterine įmone ir jos finansinė atskaitomybė turi būti konsoliduojama.

5 straipsnis. Išimtys, kai patronuojanti įmonė, būdama kitos įmonių grupės dukterinė įmonė, nesudaro konsoliduotos finansinės atskaitomybės

1. Patronuojanti įmonė gali nesudaryti konsoliduotos finansinės atskaitomybės, jeigu ji yra kitos įmonių grupės, kurios patronuojanti įmonė įregistruota Lietuvos Respublikoje, dukterinė įmonė ir atitinka vieną iš šių sąlygų:

1) visas jos akcijas valdo jos patronuojanti įmonė;

2) ne mažiau kaip 90 procentų jos akcijų valdo jos patronuojanti įmonė ir likusieji jos akcininkai neprieštarauja, kad nebūtų sudaroma konsoliduota finansinė atskaitomybė.

2. Įmonė, kuri atitinka vieną iš šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų, gali nesudaryti konsoliduotos finansinės atskaitomybės tik tuo atveju, kai:

1) jos ir jos dukterinių įmonių finansinės atskaitomybės įtrauktos į kitos įmonių grupės, kurios patronuojanti įmonė vadovaujasi šiuo Įstatymu, konsoliduotą finansinę atskaitomybę;

2) jos finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte nurodoma patronuojančios įmonės, kuri rengia šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą konsoliduotą finansinę atskaitomybę, pavadinimas, kodas, buveinė, informacija apie sprendimą atleisti nuo konsoliduotos finansinės atskaitomybės sudarymo ir atleidimo priežastys.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos netaikomos, jei patronuojanti įmonė arba bent viena iš jos dukterinių įmonių yra įtraukta į Vertybinių popierių biržos prekybos sąrašus. Tokiu atveju patronuojanti įmonė privalo sudaryti konsoliduotą finansinę atskaitomybę.

6 straipsnis. Išimtys, kai dukterinės įmonės finansinė atskaitomybė nekonsoliduojama

1. Dukterinės įmonės finansinė atskaitomybė gali būti nekonsoliduojama, jeigu yra bent viena iš šių sąlygų:

1) dukterinės įmonės akcijos įsigytos numatant jas perparduoti ir įtraukiamos į patronuojančios įmonės trumpalaikio finansinio turto sąskaitą;

2) dukterinės įmonės veiklai taikomi reikšmingi ilgalaikiai apribojimai, kurie suvaržo jos galimybę perleisti patronuojančiai įmonei turtą ir lėšas bei įgyvendinti valdymą;

3) informacija, reikalinga konsoliduotai finansinei atskaitomybei parengti, negali būti pateikta be ypač didelių išlaidų ir gaištatis.

2. Dukterinės įmonės finansinė atskaitomybė gali būti nekonsoliduojama, jeigu ta įmonė nereikšminga įmonių grupės požiūriu. Įmonių grupės požiūriu dukterinė įmonė laikoma nereikšminga, jei jos turtas finansinių metų pabaigoje neviršija 5 procentų patronuojančios įmonės turto, o pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius metus neviršija 5 procentų patronuojančios įmonės pardavimo grynujų pajamų per tą patį laikotarpį. Ši nuostata netaikoma, jeigu toje pačioje įmonių grupėje yra keletas tokių dukterinių įmonių ir jų finansinių atskaitomybių nekonsolidavus būtų pažeistas reikšmingumo principas bei reikalavimas teisingai atspindėti įmonių grupės finansinę būklę ir jos veiklos rezultatus.

3. Jeigu dukterinės įmonės finansinė atskaitomybė nekonsoliduojama, kai yra šio straipsnio 2 dalyje nurodytos sąlygos, konsoliduotoje metinėje finansinėje atskaitomybėje jos finansinė būklė ir rezultatai turi būti atspindėti taikant nuosavybės metodą.

ANTRASIS SKIRSNIS

KONSOLIDUOTOS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDARYMAS

7 straipsnis. Konsoliduotos finansinės atskaitomybės sudėtis

1. Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro:
 - 1) konsoliduotas balansas;
 - 2) konsoliduota pelno (nuostolių) ataskaita;
 - 3) konsoliduota pinigų srautų ataskaita;
 - 4) konsoliduota nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
 - 5) aiškinamasis raštas.
2. Visos šio straipsnio 1 dalyje išvardytos finansinės atskaitomybės dalys sudaro nedalomą visumą.

8 straipsnis. Reikalavimai konsoliduotai finansinei atskaitomybei

1. Konsoliduota finansinė atskaitomybė turi būti sudaryta taip, kad teisingai atspindėtų įmonių grupės turtą, įsipareigojimus, nuosavą kapitalą, finansinę būklę ir veiklos rezultatus, kapitalo ir rezervų kilmę ir dydį pagal atskaitinio laikotarpio paskutinės dienos duomenis, taip pat to laikotarpio pajamų ir sąnaudų esmę ir dydį.
2. Konsoliduota finansinė atskaitomybė sudaroma naudojant Lietuvos Respublikos piniginių vienetą – litą.
3. Konsoliduota finansinė atskaitomybė sudaroma vadovaujantis Buhalterinės apskaitos įstatymu, Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu, šiuo Įstatymu ir Verslo apskaitos standartais.
4. Jei Verslo apskaitos standartų nuostatų nepakanka teisingai atspindėti įmonių grupės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, finansinę būklę arba veiklos rezultatus, įmonės gali pateikti papildomą informaciją arba nukrypti nuo Verslo apskaitos standartų, kad būtų įvykdytas šio Įstatymo reikalavimas teisingai atspindėti įmonių grupės finansinę būklę. Kiekvienas toks atvejis, jo priežastys bei poveikis įmonių grupės turtui, nuosavam kapitalui, įsipareigojimams, finansinei būklei ir veiklos rezultatams turi būti nurodyti aiškinamajame rašte.
5. Konsoliduotoje finansinėje atskaitomybėje turi būti nurodytas visas įmonių grupės turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas balanso sudarymo dieną, taip pat pajamos ir sąnaudos, susijusios su atskaitiniu laikotarpiu, kurio pelno (nuostolių) ataskaita yra sudaroma.
6. Sudarant konsoliduotą finansinę atskaitomybę turi būti konsoliduojamos to paties atskaitinio laikotarpio patronuojančios įmonės ir jos dukterinių įmonių finansinės atskaitomybės.
7. Kai patronuojančios įmonės ir jos dukterinių įmonių atskaitiniai laikotarpiai nesutampa, sudarant konsoliduotą finansinę atskaitomybę pasirenkamas tas atskaitinis laikotarpis, kurio finansinės atskaitomybės parengė tos įmonių grupės didžiausios įmonės. Šiuo atveju kitos tos įmonių grupės įmonės savo finansines atskaitomybes turi parengti iki konsolidavimo datos, o jei tai padaryti neįmanoma, gali būti konsoliduojamos ir skirtingų laikotarpių finansinės atskaitomybės, tačiau tie laikotarpiai negali skirtis daugiau kaip trimis mėnesiais.
8. Jei konsoliduojant finansines atskaitomybes buvo taikytos šio straipsnio 7 dalies nuostatos, tai turi būti nurodyta aiškinamajame rašte. Be to, aiškinamajame rašte turi būti nurodyti visi svarbūs faktai ir ūkiniai įvykiai, susiję su atitinkamos įmonės turtu, nuosavu kapitalu ir įsipareigojimais, finansine būkle, pelnu (nuostoliais) ir operacijomis su kitomis įmonėmis, kurių finansinės atskaitomybės yra įtrauktos į konsoliduotą finansinę atskaitomybę, ir buvę nuo tos įmonės metinės finansinės atskaitomybės sudarymo dienos iki konsoliduotos finansinės atskaitomybės sudarymo dienos.
9. Jei viena įmonė įsigijo kitos įmonės akcijų ir dėl to atsirado patronuojančios įmonės ir dukterinės įmonės santykiai, patronuojanti įmonė turi pareikalauti, kad dukterinė įmonė sudarytų savo finansinę atskaitomybę pagal kiek galima artimesnės tokių santykių atsiradimo datai dienos duomenis. Ši nuostata netaikoma, jei dukterinei įmonei iki eilinės finansinės atskaitomybės sudarymo liko arba po jos sudarymo praėjo ne daugiau kaip du mėnesiai.
10. Kai atsiranda patronuojančios įmonės ir dukterinės įmonės santykiai, dukterinės įmonės veiklos rezultatai į konsoliduotą finansinę atskaitomybę įtraukiami ne nuo finansinių metų pradžios, o nuo tos dienos, kurią atsirado patronuojančios įmonės ir dukterinės įmonės santykiai.

11. Jei patronuojanti įmonė praranda dukterinės įmonės kontrolę, į konsoliduotą finansinę atskaitomybę įtraukiami tik dukterinės įmonės rezultatai iki kontrolės praradimo dienos. Jei po kontrolės praradimo buvusiai patronuojančiai įmonei dar priklauso buvusios dukterinės įmonės akcijų dalis, tai, atsižvelgiant į akcijų kiekį ir konsolidavimą atliekančios įmonės ketinimus, jai likusios buvusios dukterinės įmonės akcijos į apskaitą įtraukiamos kaip asocijuotos įmonės akcijos arba kaip investicija į akcijas.

12. Kai konsoliduotą finansinę atskaitomybę savo nuožiūra nusprendžia sudaryti įmonė, kurios šis Įstatymas neįpareigoja jos sudaryti, ji turi sudaryti konsoliduotą finansinę atskaitomybę pagal šio Įstatymo reikalavimus.

13. Patronuojanti įmonė privalo pasinaudoti kontrolės teise, siekdama užtikrinti, kad jai pareikalavus dukterinės įmonės laiku pateiktą informaciją, būtiną šio Įstatymo reikalavimams įvykdyti.

9 straipsnis. Konsoliduotos finansinės atskaitomybės ataskaitos ir jų sudarymo tvarka

Pavyzdines konsoliduotos finansinės atskaitomybės ataskaitas ir jų sudarymo tvarką nustato Verslo apskaitos standartai.

TREČIASIS SKIRSNIS KONSOLIDUOTOS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS AUDITAS, TVIRTINIMAS IR SKELBIMAS

10 straipsnis. Konsoliduotos finansinės atskaitomybės auditas

Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudarančiose įmonėse turi būti atliktas konsoliduotos finansinės atskaitomybės auditas.

11 straipsnis. Metinės konsoliduotos finansinės atskaitomybės tvirtinimas ir skelbimas

1. Metinė konsoliduota finansinė atskaitomybė tvirtinama ją sudariusios įmonės įstatuose nustatyta tvarka.

2. Metinę konsoliduotą finansinę atskaitomybę pasirašo ją sudariusios įmonės administracijos vadovas.

3. Metinė konsoliduota finansinė atskaitomybė turi būti patvirtinta ją sudariusios įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime paprasta dalyvaujančių akcininkų balsų dauguma ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo tos dienos, pagal kurios duomenis ji buvo sudaryta.

4. Patvirtinta metinė konsoliduota finansinė atskaitomybė kartu su auditoriaus išvada skelbiama ta pačia tvarka kaip ir metinė finansinė atskaitomybė.

5. Jei skelbiama visa metinė konsoliduota finansinė atskaitomybė, ji turi būti paskelbta tokios formos ir toks jos tekstas, pagal kurį buvo parengta auditoriaus išvada. Prie skelbiamos metinės konsoliduotos finansinės atskaitomybės turi būti pridėtas visas auditoriaus išvados tekstas.

6. Jei skelbiama ne visa metinė konsoliduota finansinė atskaitomybė, turi būti nurodyta, kad skelbiamas sutrumpintas variantas ir kur galima susipažinti su visa metine konsoliduota finansine atskaitomybe. Šiuo atveju auditoriaus išvada gali būti neskelbiama, tačiau turi būti pridėtas auditoriaus pranešimas, kokia nuomonė buvo pateikta auditoriaus išvadoje.

7. Už šiame Įstatyme nustatytos metinės konsoliduotos finansinės atskaitomybės skelbimo tvarkos nesilaikymą ją sudariusios įmonės administracijos vadovas atsako įstatymų nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

2. Vadovaujantis šiuo Įstatymu sudaromos 2004 metų ir vėlesnių metų konsoliduotos finansinės atskaitomybės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1262](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5547 (2002-12-24)

13 straipsnis. Sąlygos, dėl kurių įmonėms atidedamas konsoliduotos finansinės atskaitomybės sudarymas

1. Patronuojanti įmonė iki 2005 m. sausio 1 d. gali nesudaryti konsoliduotos finansinės atskaitomybės, jeigu jos įmonių grupės rodikliai neviršija bent dviejų iš šių dydžių:

- 1) pardavimo grynosios pajamos (neatimant tarpusavio pardavimų) – 5 000 000 Lt;
- 2) bendra balanse nurodyto turto vertė (neatskaitant tarpusavio sandorių) – 2 500 000 Lt;
- 3) vidutinis metų sąrašinis darbuotojų skaičius – 250.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos, jei patronuojančios įmonės arba bent vienos iš jos dukterinių įmonių akcijos yra įtrauktos į Vertybinių popierių biržos prekybos sąrašus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1262](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5547 (2002-12-24)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1262](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5547 (2002-12-24)

ĮMONIŲ KONSOLIDUOTOS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO 12 IR 13 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2003-01-08)
autrap@lrs.lt